

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2002-12-09

Närvarande: f.d. justitierådet Hans Danelius, regeringsrådet Gustaf Sandström, justitierådet Dag Victor.

Enligt en lagrådsremiss den 28 november 2002 (Miljödepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i miljöbalken,
2. lag om ändring i bilskrotningslagen (1975:343).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Cecilia Nermark Torgils och ämnessakkunniga Karin Berkestad.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i miljöbalken

14 kap.

Allmänt

I kapitlet finns bestämmelser om kemiska produkter och biotekniska organismer. Bestämmelserna i 7 § tar bl.a. sikte på farlighetsklassificering och 8 § handlar om bl.a. märkning av produkter. Paragraferna är allmänt utformade och kompletteras i 24 § med ett bemyndigande enligt vilket regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter i de frågor som avses i para-

graferna. Närmare bestämmelser om farlighetsklassificering och märkning finns i flera olika EG-direktiv. Dessa bestämmelser har implementerats i svensk rätt med stöd av bemyndigandet i 24 §.

Enligt det nu framlagda förslaget skall kapitlet kompletteras med tre nya paragrafer om reklam. Paragraferna är föranledda av bestämmelser i olika direktiv. Något bemyndigande att meddela ytterligare föreskrifter i de frågor som behandlas i paragraferna föreslås dock inte, utan avsikten synes ha varit att samtliga bestämmelser som behövs för implementeringen skall finnas i lagen.

Även om det skulle kunna hävdas att 24 § första stycket andra meningen ger visst utrymme för delegation i nu förevarande hänseenden, förordar Lagrådet att det införs en regel om delegation även i förhållande till de föreslagna nya paragraferna. Om föreskrifter utfärdas på lägre nivå, kan den i balken intagna regleringen förenklas samtidigt som bruket av sådana föreskrifter möjliggör en smidigare anpassning till direktivens bestämmelser. Den i förslaget valda uppläggningsgraden leder ofrånkomligen till att det uppstår en obalans i detaljeringsgrad mellan de olika paragraferna i kapitlet. Det skall också noteras att reklambestämmelsernas tillämpningsområde inte kan avgöras utan att man tar del av de bestämmelser om farlighetsklassificering och märkning som i svensk rätt återfinns i föreskrifter.

Lagrådet anser sig emellertid inte ha underlag för att föreslå en principiellt annan reglering och utgår därför i det följande från det i remissen framlagda förslaget.

8 a §

I paragrafen finns bestämmelser om reklam för s.k. biocidprodukter. I första stycket anges vilka produkter som bestämmelserna avser.

Detta sker genom hänvisningar till dels bestämmelser som meddelats med stöd av balken, dels det s.k. biociddirektivet. Den dubbla hänvisningen har motiverats med att de svenska bestämmelserna är något vidare än bestämmelserna i biociddirektivet. Avsikten synes emellertid ha varit att den nu föreslagna regleringen skall överensstämma med biociddirektivets. Enligt Lagrådets uppfattning finns det under sådana omständigheter inte skäl att i den svenska lagtexten hänvisa till de svenska bestämmelserna. Detta gäller särskilt som de svenska bestämmelserna anknyter till dem som finns i biociddirektivet (se 2 § förordningen [2000:338] om biocidprodukter och 20 kap. 1 och 2 §§ Kemikalieinspektionens föreskrifter [KIFS 1998:8] om kemiska produkter och biotekniska organismer).

Med beaktande härav och av vad som inledningsvis anförts skulle paragrafen, med vissa justeringar av mer redaktionell art, förslagsvis kunna ges följande lydelse:

”I reklam för sådana biocidprodukter som avses i artikel 2.1 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/8/EG av den 16 februari 1998 om utsläppande av biocidprodukter på marknaden och som inte omfattas av undantagen i artikel 1.2 skall följande iakttas.

Reklamen skall innehålla en tydlig och från reklamen i övrigt särskiljbar uppmaning att använda biocider på ett säkert sätt och alltid före användning ta del av upplysningarna på produktens förpackning och annan produktinformation. I uppmaningen får ordet ”biocider” ersättas med en beskrivning av den typ av biocider som produkten tillhör.

Uttryck som ”låg risk”, ”inte giftig”, ”oskadlig” eller liknande som anger att produkten inte är farlig eller som kan leda till en underskattning av de faror som är förenade med produkten får inte förekomma i reklamen.”

8 b §

Bestämmelserna i paragrafen grundas på artikel 26 i det s.k. ämnesdirektivet. De angivna femton farlighetskategorierna överensstämmer med kategorierna i artikel 2.2 i direktivet.

Såväl i direktivet (bilaga 1) som i myndighetsföreskrifter har förtecknats ämnen som ansetts som farliga. Av artikel 6 i direktivet följer att tillverkare och andra kan ha skyldighet att förse allmänheten med uppgifter också med avseende på ämnen som ännu inte kommit med på listan. Detta får förutsättas gälla också skyldigheten att i reklam ange farlighetskategori. Enligt huvudregeln i 6 § KIFS 1994:2 är det också den som släpper ut produkten (ämnet eller beredningen) på marknaden som skall klassificera den med avseende på hälso- och miljöfarlighet. Det i andra meningen valda uttrycket "är kategoriserat" – som antyder att det finns ett beslut – kan därför leda fel.

Med utgångspunkt i vad nu sagts bör paragrafen kunna utformas på förslagsvis följande sätt:

"I reklam för ämnen som är farliga enligt artikel 2.2 i rådets direktiv 67/548/EEG av den 27 juni 1967 om tillnärmning av lagar och andra författningar om klassificering, förpackning och märkning av farliga ämnen, senast ändrat genom kommissionens direktiv 2001/59/EG, och som inte omfattas av undantagen i artikel 1.2 skall anges den farlighetskategori eller de farlighetskategorier som ämnet tillhör."

8 c §

Bestämmelsen ger i sin föreslagna formulering intryck av att alla

beredningar av kemiska ämnen är farliga och att det endast gäller att ge den presumtive köparen upplysning om vilken typ av fara det är fråga om. Det är emellertid tydligt att det också finns ofarliga beredningar på vilka paragrafen inte är tillämplig. En mera adekvat formulering kunde enligt Lagrådets mening vara följande:

”I reklam för en beredning av kemiska ämnen, som kan föranleda en enskild person att ingå köpeavtal utan att ha sett den etikett eller förpackning som beredningen är avsedd att levereras med, skall, om beredningen är farlig enligt artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/45/EG av den 31 maj 1999 och den inte omfattas av undantagen i artikel 1.5, reklamen innehålla en upplysning om den typ eller de typer av fara som skall anges på etiketten eller förpackningen.”

Förslaget till lag om ändring i bilskrottningslagen

1 a §

Eftersom paragrafen endast har till syfte att implementera bestämmelser i det s.k. bilskrottningsdirektivet, synes det föreslagna bemyndigandet ha fått en alltför vidsträckt omfattning. Lagrådet finner därför att paragrafens närmare utformning bör ytterligare övervägas.